

ستاری در مراسم پنجاهمین سالگرد تأسیس دانشگاه شریف: بودجه پژوهش سال آینده کم‌سابقه است

فرهیختگان | معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور در مراسم پنجاهمین سالگرد تأسیس دانشگاه شریف و تقدیر از استادان و پژوهشگران برجسته این دانشگاه، بودجه پژوهش سال آینده را کم‌سابقه خواند و از توسعه حمایت از استادان سرآمد دانشگاه‌ها خبر داد.

سورنا ستاری با اشاره به حرکت رو به جلوی جامعه در شناخت و درک فرهنگ و مفهوم اقتصاد دانش‌بنیان، بر ضرورت پویایی این نهضت فرهنگی در دانشگاه‌های کشور تأکید کرد و افزود: «تمام تلاش دولت تدبیر و امید این بوده که با ترویج فرهنگ اقتصاد دانش‌بنیان، این باور را در جامعه حکمفرما کند که اصلی‌ترین سرمایه کشور جوانان آن هستند و این اصل باید به‌عنوان اساس شکل‌گیری جامعه‌های توسعه‌یافته‌ی پسر مبنای اقتصاد علم و فناوری پذیرفته شود.»

رئیس‌بنیاد ملی نخبگان از دانشگاه‌های کشور به مثابه معادن طلا یاد کرد و گفت: «تمام بخش‌های جامعه، باید به این باور برسند که نیروی انسانی متخصص، ارزشمندترین و ماندگارترین سرمایه نه‌تنها کشور ما، بلکه تمامی کشورها است و باید توجه داشت انبوه این دارایی ارزنده، در دل مراکز علمی، تحقیقاتی و دانشگاه‌های کشورمان نهفته است که حفظ آن نیازمند توجه، حمایت و رسیدن به درک و باور ارزش این سرمایه‌های ارزشمند است.»

نایب‌رئیس هیات امنای صندوق نوآوری و شکوفایی ادامه داد: «اکنون فرصت مناسبی است که تمرکز و سرمایه‌گذاری جدی را معطوف به پژوهش‌های بنیادین کنیم. زیرساخت و بن‌مایه نگاه به پژوهش، تجهیزات و دارایی‌های فیزیکی، تجهیزات و ابزارهای آزمایشگاهی و از همه مهم‌تر رویکردها و تفکرات نسبت به پژوهش، نیازمند ارتقا و بازاصلاح هستند. بنابراین دوره‌ها و سرفصل‌های آموزشی، کرسی‌های علمی، رشته‌های نوین علوم و فناوری‌های میان‌رشته‌ای باید به بدنه دانشگاهی کشورمان تزریق شوند تا خون تازه‌ای در رگ‌های پژوهش جریان پیدا کند.»

معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری با بیان اینکه آینده توسعه، پیشرفت و اقتدار کشورها از جمله کشورمان در دستان علوم و فناوری‌های نوین و بین‌رشته‌ای است، اظهار کرد: «علوم و فناوری‌های میان‌رشته‌ای، آینده‌ساز و اقتدارآفرین هستند و انقلاب آینده در دستان این فناوری‌ها، به‌خصوص زیست‌فناوری است.»

رئیس هیات امنای صندوق حمایت از پژوهشگران و فنوران کشور با تأکید بر توجه جدی‌تر دستگاه‌ها، مراکز علمی و تحقیقاتی و دست‌اندرکاران به پژوهش‌های بنیادین، به بودجه پژوهش در سال آینده اشاره کرد و افزود: «سال آینده دولت توجهی جدی به پژوهش‌های بنیادین و مرز دانش خواهد داشت و خوشبختانه بودجه‌ای که برای پژوهش، در سال آینده در نظر گرفته شده، درخور توجه و کم‌سابقه است که امیدواریم این بودجه نهایی شده و به تصویب برسد.»

صفه فاطمی

sadaf.fatemi@fdn.ir

سیستم‌های متفاوتی برای رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان وجود دارند. سه سیستم اصلی که تقریباً همه دانشگاهیان می‌شناسند و در کسب اطلاعات‌شان از آنها استفاده می‌کنند، کیواس «QS»، تایمز هایر اچوکیشن «THE» و آی آر دابلیو «ARWU» هستند. مجله Forbes به پهنانه بررسی انواع سیستم‌های رتبه‌بندی، اهمیت آنها و میزان تأثیرگذاری‌شان، مصاحبه‌ای چند وقت پیش با «تو انجریلی» انجام داده است. انجریلی، معاون بین‌الملل دانشگاه «Waterloo» کانادا است که بیش از ۳۰ سال تجربه در امور تحصیلات عالی، تحقیقات علمی و طراحی و مدیریت پروژه‌های بین‌المللی دارد. او معتقد است در هر سیستم رتبه‌بندی دانشگاهی از روش خاصی استفاده می‌شود که با درک آنها و استفاده همزمان از چند سیستم، می‌توان جایگاه دانشگاه موردنظر را در جهان بهتر ارزیابی کرد. به اعتقاد انجریلی، این اشتباه است که دانشجویان تنها به اطلاعات یک سیستم رتبه‌بندی اکتفا و تمام داده‌های مورد نیاز خود را از آن سیستم دریافت کنند. با توجه به اینکه هر کدام از سیستم‌های رتبه‌بندی ویژگی‌ها و خصوصیات منحصر به خود را دارند، بهترین شیوه استفاده و بهره‌برداری از این سیستم‌ها آن است که به موازات یکدیگر و همزمان با هم بررسی شوند. در ادامه دیدگاه انجریلی را در مورد جزئیات سیستم‌های رتبه‌بندی و اهمیت آنها می‌خوانیم.

چند سیستم رتبه‌بندی برای دانشگاه‌های جهان وجود دارد؟ در دنیا چهار یا پنج سیستم رتبه‌بندی وجود دارد که هر کدام به روش خاصی دانشگاه‌ها را رتبه‌بندی می‌کنند. این سیستم‌ها شامل رتبه‌بندی THE (Times Higher Education)، QS، ARWU (Academic Ranking of world Universities)، CWTS و Leiden Webometric هستند. علاوه‌بر اینها، یک سیستم جالب توجه دیگری به نام UIGreenMetric وجود دارد که دانشگاه‌ها را براساس حفظ

محتوای این بخش در مورد سیستم‌های رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و اهمیت آنها می‌باشد.

به نظر شما کدام فهرست از بقیه معتبرتر است، چرا؟ این سوال سخنی است. چرا که هر سیستمی با روش‌های متفاوتی کار می‌کند؛ مثلاً ARWU از عناصر کمی برای مقایسه استفاده می‌کند، اما همان‌ها عناصر کیفیت‌سنجی آکادمیک هستند، مثلاً چند نفر از فارغ‌التحصیلان دانشگاه به جهت فعالیت‌هایی علمی و پژوهشان، جایزه نوبل برنده شده‌اند و چند نفر از استادان دانشگاه براساس کارهایی که در دانشگاه انجام داده‌اند، این جایزه را از آن خود کرده‌اند. کارهای دانشگاهی به این منظور مورد توجه هستند که دانشگاه‌های ثروتمند از خرید برنده‌های جایزه نوبل خودداری کنند. این سیستم همچنین اهمیت تولیدات پژوهشی را با بررسی اینکه نتایج تحقیقات کجا و چگونه از سوی استادان منتشر می‌شوند، مورد توجه قرار می‌دهد. آنها با این روش کمی یک فهرست درست می‌کنند که نتایج چشمگیر آموزشی و پژوهشی را نشان می‌دهد، اما از دیدگاهی بسته. سیستم‌های QS و THE گسترده‌تر هستند و از شاخص‌های اندازه‌گیری تعداد دانشجویان، تنوع آنها و اکتفا کمک می‌گیرند، اما این سیستم‌ها به طرز قابل توجهی تحت تأثیر یک نظر سنجی از اساتید و دیگر محققان در سراسر جهان

وبسایت‌ها مدیریت می‌شوند. بنابراین سخت است اگر بخواهیم اعتبار آنها را مقایسه کنیم. به نظر من هیچ منبع واحد معتبری وجود ندارد. برای نتیجه بهتر باید به چند سیستم رتبه‌بندی نگاه کنیم. روش رتبه‌بندی‌شان را بررسی کرده و در نهایت سیستم یا سیستم‌هایی که نیازهای ما را برطرف می‌کنند، انتخاب کنیم.

به نظر می‌رسد هیچ روش کاملی برای رتبه‌بندی دانشگاه‌ها وجود ندارد. هر دانشگاه نقاط قوت متفاوتی برای ارائه دارد که این امر کار را برای مقایسه عادلانه دانشگاه‌ها مشکل می‌کند. چگونه دانشگاه‌های کوچک یا متوسط می‌توانند در فهرست جایگاهی بالا یابند؟ با درک روش رتبه‌بندی این سیستم‌ها، هر دانشگاهی چه بزرگ، چه کوچک می‌تواند ویژگی‌های خود را بهبود ببخشد و در نتیجه در فهرست بالا رود. دانشگاه‌های قدیمی،

سیستم رتبه‌بندی کیو. اس

رتبه‌بندی «کیو. اس» (QS)، فهرست رتبه‌بندی شده دانشگاه‌های جهان را هر ساله منتشر می‌کند. در ابتدا این موسسه با سیستم رتبه‌بندی «تی. ای. ای» (THE) کار می‌کرد که پس از جدایی، «کیو. اس» به‌طور مستقل به راه خود ادامه داد و «تی. ای. ای» سیستم رتبه‌بندی جدید خود را به راه انداخت. شاخص‌های مورد استفاده «کیو. اس» در رتبه‌بندی در پنج حوزه قابل بررسی است:

بررسی همکاران دانشگاهی (۴۰ درصد)، نسبت استاد به دانشجو (۲۰ درصد)، اسناد علمی به‌ازای استادهای دانشگاه (۲۰ درصد)، همکاران (۱۰ درصد)، جهت‌گیری‌های بین‌المللی (۱۰ درصد).

سومین کنفرانس بین‌المللی کارآفرینی

فرهیختگان | رئیس دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران از برگزاری سومین کنفرانس بین‌المللی کارآفرینی با هدف بهبود محیط کسب‌وکار در روزهای اول و دوم اسفند امسال در این دانشگاه خبر داد. زالی در نشست خبری سومین کنفرانس بین‌المللی کارآفرینی که دیروز در دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران برگزار شد با تأکید بر اینکه کارآفرینی به‌عنوان یک استراتژی ملی توسعه هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای در حال توسعه مورد توجه دولتها قرار دارد، افزود: «کارآفرینی از جمله استراتژی‌های مشترک بین کشورها است. ایران دارای پتانسیل‌های کارآفرینی بالایی است. اما در کشوری که بیش از ۹۵ درصد کسب‌وکارها کوچک و متوسط است و دارای منابع غنی بسیار زیادی است محیط کسب‌وکار چندان مطلوب نیست.»

نلوانجریلی از سیستم‌های رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و اهمیت آنها می‌گوید

جای خالی سیستم جامع رتبه‌بندی در دنیا

که دانشکده پزشکی دارند، در برخی سیستم‌های رتبه‌بندی دارای مزیت هستند. در واقع میزان قدیمی بودن یک دانشگاه به شهرت آن در نظر سنجی اشاره شده و به بالا رفتن رقم تحقیقات منتشر شده در زمینه پزشکی کمک می‌کند. ما معتقدم تقریباً ۱۶ هزار دانشگاه در جهان وجود دارند. اما اکثر این سیستم‌ها با ۵۰۰ یا گاهی ۸۰۰ تای برتر سروکار دارند. این به آن معناست که دانشگاه‌های کوچکی هم در جهان هستند که کیفیت بالایی دارند اما هیچ‌وقت در رتبه‌بندی‌ها دیده نمی‌شوند. این دانشگاه‌ها شاید قدمت و شهرت بالایی هم دارند، اما در مقطع تحصیلی کارشناسی هستند و در نتیجه تولیدات علمی پایینی دارند. بسیاری از دانشگاه‌ها روی همین شاخص‌ها کار می‌کنند تا موقعیت خود را در رتبه‌ها بهبود ببخشند. به همین دلیل، وقتی دانشگاهی در فهرست بالا می‌رود، دانشگاه‌های دیگر به ناچار سقوط می‌کنند. مثلاً دانشگاه‌های استرالیا این رتبه‌بندی‌ها را خیلی جدی می‌گیرند و برخی از آنها شغلی به نام «مدیر رتبه‌بندی» دارند که مسئول بهبود بخشیدن رتبه دانشگاه در فهرست‌هاست. این مساله نشان می‌دهد بواقعا راکارهایی برای بهبود بخشیدن رتبه در سیستم‌های رتبه‌بندی مختلف وجود دارند.

این رتبه‌بندی‌ها چقدر باید از طرف دانشجویانی که در مرحله انتخاب دانشگاه هستند، جدی گرفته شود؟

جواب این سوال بستگی به خود دانشجو دارد. به نظر من بهتر است دانشگاهی را انتخاب کنیم که اعتبار بالایی در نظم و رشته تخصصی‌مان دارد. اعتبار و رتبه ضرورتاً یک چیز نیستند. رتبه گاهی بسیاری از جزئیات را نشان نمی‌دهد. برخی رتبه‌بندی‌ها برای دانشجویان مقطع کارشناسی اهمیت زیادی ندارند. اما دانشگاه‌های برتر که در رتبه‌بندی بالا هستند، شرایط ورودشان بین دانشجویان فعال‌تر رقابتی است و این مساله می‌تواند یک مزیت مهم برای انتخاب دانشگاه باشد. مطالعات متعددی که تاکنون انجام شده، نشان‌دهنده اهمیت توانایی‌های فردی به‌منظور ورود به دانشگاه با نام و نشان، برای موفقیت است. آن دسته از دانشجویانی که برای ورود به دانشگاه‌های بزرگ، دستاوردهای علمی کافی دارند، بدون شک در زندگی خود موفق می‌شوند.

به نظر می‌رسد هیچ روش کاملی برای رتبه‌بندی دانشگاه‌ها وجود ندارد. هر دانشگاه نقاط قوت متفاوتی برای ارائه دارد که این امر کار را برای مقایسه عادلانه دانشگاه‌ها مشکل می‌کند. چگونه دانشگاه‌های کوچک یا متوسط می‌توانند در فهرست جایگاهی بالا یابند؟

با درک روش رتبه‌بندی این سیستم‌ها، هر دانشگاهی چه بزرگ، چه کوچک می‌تواند ویژگی‌های خود را بهبود ببخشد و در نتیجه در فهرست بالا رود. دانشگاه‌های قدیمی،

سیستم رتبه‌بندی تی. ای. ای

نشریه بریتانیایی «تی. ای. ای» (Times Higher Education) در ابتدا فهرست رتبه‌بندی شده دانشگاه‌های جهان را در سال‌های بین ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۹ با همکاری موسسه معروف رتبه‌بندی «کیو. اس» منتشر می‌کرد. این نشریه ۲۰۰ دانشگاه برتر و «کیو. اس» ۵۰۰ تای برتر را به‌صورت آنلاین، کتابچه یا از طریق رسانه‌ها به‌اطلاع دانشجویان می‌رساند. در سال ۲۰۰۹، «تی. ای. ای» از «کیو. اس» جدا شد و به شرکت تامسون‌رویتز پیوست تا فهرست مستقل خود را بسازد. روش رتبه‌بندی این سیستم براساس ۱۲ شاخص مجزای عملکردی استوار است که در پنج حوزه مختلف گروه‌بندی می‌شوند:

حوزه آموزش که به محیط یادگیری دانشگاه‌ها هم از دیدگاه دانشجو و هم استاد می‌پردازد (سهیم) ۳۰ درصد، حوزه پژوهش که به سه بخش انتشارات آکادمیک، درآمد و شهرت تقسیم می‌شود (سهیم) ۳۰ درصد، تقدیر نامه‌ها که نشان‌دهی از اثربخشی پژوهش است (سهیم) ۳۰ درصد، درآمد صنعتی که به میزان نوآوری دانشگاه‌ها (سهیم) ۲۰ درصد، عملکردهای مربوط می‌پردازد (سهیم) ۲۰ درصد، چشم‌اندازهای بین‌المللی که مربوط است به توانایی دانشگاه برای جذب دانشجویان و استادان خارجی و تعداد مقالات آن دانشگاه که حداقل یک نویسنده خارجی داشته باشد (سهیم) ۷/۵ درصد، استثنائات این سیستم شامل دانشگاه‌هایی است که مقطع کارشناسی نداشته باشند، دامنه رشته‌های محدودی داشته باشند و خروجی مقالات علمی‌شان کمتر از ۲۰۰ تا در سال باشند.

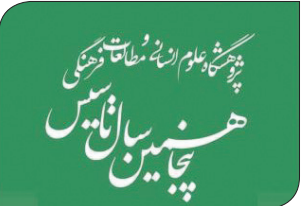
#

آکادمی

مراسم بزرگداشت سالگرد تأسیس پژوهشگاه علوم انسانی برگزار شد

روایت بزرگان از دغدغه‌های خود

فرهیختگان | مراسم بزرگداشت پنجاهمین سالگرد تأسیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی دیروز با حضور و سخنرانی چهره‌های شاخص علمی همچون رضا داوری‌اردکانی، کریم مجتهدی، احسان اشراقی، فاطمه طباطبایی، محمد نهایندیان، کتابون مزداپور و محمد فرهادی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری برگزار شد. سخنرانان این مراسم از دغدغه‌های خود پیرامون رویکرد به علوم انسانی در کشور سخن گفتند.

رئیس فرهنگستان علوم: انبار کردن علم برای جامعه کاربرد ندارد

رضا داوری‌اردکانی، رئیس فرهنگستان علوم در این مراسم با اشاره به تاریخ تأسیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی گفت: «۵۰ سال پیش با کمک دکتر حجت و با مدیریت پدرانه مرحوم بروجردی پژوهشگاه‌های کوچکی که در حوزه علوم انسانی فعال بودند، ادغام شدند. می‌خواهم سابقه این پژوهشگاه را به دورتر ببرم و به تاریخ ۲۰۰ ساله آشنایی ما ایرانیان به تجدد، غرب و علوم جدید برسانم؛ چراکه این تاریخ قابل تأمل است و ما باید روی آن تفکر کنیم.»

این چهره ماندگار فلسفه در بخش دیگری از سخنانش با بیان اینکه ما علم را از اروپا اقتباس کردیم بدون اینکه نیازش را بدانیم، گفت: «اما با مساله به علم نگاه نکردیم درحالی که علم باید پاسخ مساله باشد. در غیر این صورت انبار کردن علم برای جامعه کاربرد ندارد.» داوری‌اردکانی با تأکید بر اینکه یکی از مشکلات ما پذیرفتن تقسیم‌بندی علوم از دیدگاه اروپاییان است، توضیح داد: «البته این به این معنی نیست که این تقسیم‌بندی اشتباه است اما مساله این است که ما باید دربارۀ این موضوع فکر کنیم؛ اینکه پژوهش را به دو حوزه نظری و کاربردی تقسیم می‌کنیم درست نیست. شما اگر علم نظری می‌خواهید داشته باشید می‌توانید کتاب کانت و ارسطو را بخوانید، بنابراین ما چیزی به‌عنوان علم نظری نداریم، چراکه همه علوم کاربردی است و اگر علم کاربردی نباشد علم نیست.»

رئیس فرهنگستان علوم با انتقاد از اینکه علوم انسانی را در جامعه به رسمیت نمی‌شناسند، تأکید کرد: «مشکل ما این است که به علوم انسانی در جامعه اهمیت نمی‌دهند چون نمی‌دانند که این علم برای جامعه چه می‌کند و چه تأثیری دارد. وقتی علوم را به علوم بی‌فایده و بافایده تقسیم می‌کنیم دچار همین مشکل می‌شویم. علم در جامعه باید مساله را برطرف کند و متأسفانه امروز علوم انسانی برای ما در جامعه جایگاهی ندارد. پیش از این موسسه تحقیقات اجتماعی به ریاست مرحوم صدیقی و نراقی در ایران سروسامان یافت و سال‌ها نیز به خوبی کار کرد اما متأسفانه تعطیل شد و این روند ادامه پیدا نکرد. البته در گذشته پژوهش‌ها بیشتر تفننی بود، چون ما مساله اجتماعی را نمی‌دانستیم. امروز نیز متأسفانه پژوهشکده‌هایی وجود ندارند که در جامعه به مسائلی مانند فساد، آموزش و پرورش و... بپردازند. آیا ما نیاز نداریم بدانیم جامعه چه عیب‌ها، گسستگی‌ها و خطراتی دارد؟ متأسفانه ما تنها به سبک مستشرقان و پژوهش‌های آنها مطالعه کرده‌ایم، درحالی که هنوز علوم انسانی را نمی‌شناسیم.»

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری: نقش مهم علوم انسانی در نهادهای توسعه

محمد فرهادی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری نیز در این مراسم با بیان اینکه علوم انسانی باید مبنای توسعه همه‌جانبه و پایدار در کشور باشد، گفت: «در دنیای کنونی که بحث توسعه مطرح است با عنایت به مدیریت علوم و تبدیل آنها به ثروت نیازمند علومى مانند علوم اجتماعى، جامعه‌شناسى و اقتصاد هستیم. علوم انسانی مهم‌ترین نقش را در نهادهای‌سازى توسعه و تفكر انتقادى دارد، چراکه تفكر انتقادى يکى از عوامل توسعه‌یافتگى در جهان است. دامنه علوم انسانی فراتر از علوم دیگر است چون با جامعه سروکار دارد و پیدا کردن راه‌حل برای انسان چندبعدی کار پیچیده‌ای است.»

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری با تأکید بر اینکه با وجود توسعه کمی علوم انسانی این علوم هنوز توانسته نقش خود را در توسعه جامعه پیدا کند، عنوان کرد:

«فقدان برنامه‌ریزی جامع در این حوزه و اختصاص یافتن بودجه‌های پراکنده از عواملی بوده که موجب شده علوم انسانی نتواند به جایگاه اصلی خود در جامعه برسد.»

فرهادی با اشاره به تشکیل شورای توسعه پژوهش و فناوری در علوم انسانی گفت: «با تشکیل این شورا در زمینه برنامه‌سازی، مدل‌سازی و ورود فناوری به علوم انسانی کارهایی صورت خواهد گرفت و این شورا سرآغاز اساسی در پژوهش‌های علوم انسانی در کشور خواهد بود.»

دانشگاه

ویژه نامه هفتگی اخبار واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی

برای انعکاس بیشتر فعالیت‌های خود با سازمان آگهی‌ها و بازگانی روزنامه فرهیختگان تماس بگیرید

تلفن: ۰۲۱-۶۶۳۴۸۰۶۶، فکس: ۰۲۱-۶۶۳۴۸۰۱۷

